

การศึกษาคำเรียกพืชผักในภาษาเขมรมาตรฐานตามแนววรรณศาสตร์ชาติพันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

การศึกษาคำเรียกพืชผักในภาษาเขมรมาตรฐานตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF VEGETABLE TERMS IN STANDARD KHMER

สุชาติพิชญ์ รัฐปไตย์ 5436350 LCLG/M

ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : นรเศรษฐ์ พิธิฐ์พันธ์, Ph.D. (LINGUISTICS), อิศระ ชูศรี, Ph.D. (LINGUISTICS), มยุรี ถาวรพัฒน์, Ph.D. (LINGUISTICS)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำเรียกพืชผักและจัดประเภทพืชผักตามความหมาย และศึกษาภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนระบบความคิดหรือโลกทัศน์ของชาวเขมร ตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosamantics) ผลการศึกษาวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งวิเคราะห์คำเรียกพืชผัก บโន្លៃ /banlae/ โดยใช้วิธีการแยกองค์ประกอบทางความหมาย (componential analysis) พบว่าคำเรียกพืชผัก แบ่งเป็น 3 คำ คือ บโន្លៃ /banlae/ ‘พืชผัก’, អ្នកជិះ /qanləəq/ ‘ผักจิ้ม’ และ របោយ /robaoy/ ‘ผักโรย’ แสดงให้เห็นการใช้คำเรียกพืชผักต่างกันเพราะ 1) สภาพที่คงอยู่ 2) ส่วนประกอบของพืช 3) วิธีที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบ 4) วิธีที่ใช้ในการปรุงเป็นอาหาร 5) วิธีการนำไปบริโภค 6) อาหารที่รับประทานด้วยกัน และส่วนที่สองคือการจัดประเภทคำเรียกพืชผัก บโន្លៃ /banlae/ ‘พืชผัก’ ซึ่งเป็นผักทั่วไปทุกชนิดตามความหมายของแต่ละคำโดยดูจากการสร้างคำ (word formation) จำนวน 334 คำ แสดงให้เห็นว่าคำเรียกพืชผักมีทั้งคำที่ไม่มีการสร้างคำใหม่โดยใช้คำขยาย และสร้างคำใหม่โดยใช้คำขยายเรียกพืชผัก สำหรับการใช้คำขยายเรียกพืชผักนำมาจัดประเภทตามแคว้นทางความหมาย (semantic domain) ซึ่งความหมายของคำขยายแบ่งออกเป็น 6 หมวด ได้แก่ 1) ธรรมชาติ 2) ชื่อต่างๆไป 3) ลักษณะเด่นของพืช 4) ส่วนประกอบของพืช ของคน/สัตว์ 5) อุปกรณ์และเครื่องใช้ 6) คำกริยา ทั้งนี้คำเรียกพืชผักต่างๆสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนระบบความคิดหรือโลกทัศน์ของชาวเขมรดังนี้ 1) สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ 2) การจัดพื้นที่ และการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ 3) ความคิดของชาวเขมร 4) วิถีชีวิตเขมร 5) ความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

คำสำคัญ: คำเรียกพืชผัก/ ภาษาเขมรมาตรฐาน/ อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

AN ETHNOSEMANTIC STUDY OF VEGETABLE TERMS IN STANDARD KHMER.

SUTHATHIP RATTHAPAT 5436350 LCLG/M

M.A. (LINGUISTICS)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : NARASET PISITPANPORN, Ph.D.(LINGUISTICS),
ISARA CHOOSRI, Ph.D. (LINGUISTICS), MAYUREE THAWORNPAT, Ph.D.
(LINGUISTICS)

ABSTRACT

The objectives of the research are to study the words and categorization of meaning of vegetable terms in standard Khmer and analyse the system of thought, world view and social and culture reflections when using the vegetable terms in standard Khmer of the Khmer people by using an ethnosemantics theory. The results of this research are divided into two parts. The first analyzed the distinctive features of the word បន្លែ /banlae/ 'vegetable' by using componential analysis to show that បន្លែ /banlae/ can use 3 terms are បន្លែ /banlae/ 'general vegetables', អន្លៀក /anlǎəq/ 'dip vegetables' and រម្ងាប់ /rɔbaoy/ 'mixed vegetables'. The 3 terms are different because of the Khmer thought. The thought involves 1) state of the vegetable's being (ripe, raw) 2) parts of vegetables used for eating 3) the methods used for vegetable preparation 4) cooking methods 5) eating methods 6) to eat accompanying with. The second, categorization semantic domain of the vegetables terms (បន្លែ /banlae/ 'general vegetables/all vegetables') from word formation from 334 words shows that the words of vegetable terms used and unused modifiers. However, the words use of modifiers can categorize the meaning of modifiers into 6 main semantic domains 1) nature 2) names 3) salient characteristics 4) parts of plant and body parts of humans/animals 5) objects and utensil 6) verbs. Moreover, it is found that in vegetable terms, each word can reflect a variation in society and culture of the Khmer people such as 1) natural environment 2) division of land and utilization of the geographical area 3) the thinking of Khmer people 4) Khmer lifestyle 5) relationship between Khmer people and other ethnic groups.

KEY WORDS: VEGETABLE TERMS/ STANDARD KHMER/ ETHNOSEMANTICS

122 pages